

FIJ – FØDSELSANSTALTEN I JYLLAND

FiJ blev indviet i 1910. Det var et tilbud for ugifte, ofte ubemidlede, gravide, men også gifte kvinder i Jylland kunne, hvis omstændighederne talte derfor – og ofte mod betaling – føde på FiJ.

På fødeanstalten kunne ugifte gravide føde under betryggende og anonyme forhold. Et sådant sted havde hidtil kun eksisteret i København, og hertil havde mange jyske ugifte svangre søgt til for at skjule svangerskabet for familie og arbejdsgivere, skjule skammen.

Det sociale sigte med anstalten kom især frem to steder: på svangreafdelingen og på børneafdelingen. Svangreafdelingen åbnede sine døre for ubemidlede ugifte, enker og forladte hustruer, uanset tidspunkt i graviditeten, og tilbød dem gratis bopæl. Til gengæld skulle de gravide hjælpe til med rengøring, vask eller køkken-arbejde.

Børneafdelingen var et tilbud til de nybagte, ugifte mødre, som ønskede at beholde deres barn, men ikke selv var i stand til at forsørge det. På børneafdelingen kunne barnet være i op til et år, mens moderen brugte tiden på at finde en løsning for det fremtidige liv. Ofte var det en stilling som husholderske, der stod øverst på ønskesedlen, for her var der mulighed for at medbringe det lille barn. På afdelingen var der også

plads til de ugifte mødre, hvis familie havde vendt dem ryggen og som derfor stod uden bopæl. De kunne bo gratis og være sammen med deres barn, mens de hjalp til på stedet.

Formålet med Fødselsanstalten var at skabe 'et Fristed for hjemløse Fødende og deres spæde Børn', men de ugifte fik ikke lov til at glemme, at de havde trådt ved siden af de gældende normer. Forskellen i behandlingen af gifte og ugifte var mærkbar. Sengetavlerne på barselsstuerne angav tydeligt, hvem der var gift, og hvem der ikke var. De gifte kvinder var altid angivet som 'Fru....', mens de ugifte stod opført med for- og efternavn.

Også kosten var forskellig. De gifte fik en langt bedre kost, og til morgenmaden f.eks. kunne kun de gifte få et blødkogt æg. Servicet var også anderledes. De gifte fik mælken serveret i en porcelæns-kande og fik et glas at drikke af, mens de ugifte fik deres mælk i en emaljeret kande og et krus i samme materiale.

Ved udgangen af 1955 bortfaldt ordningen med at huse 'ulykkelige mødre og deres børn'. På dette tidspunkt havde sociale institutioner som Mødre- og Spædbørnehjem fået et sådant omfang, at man mente, at de var i stand til at dække behovet. Det sociale og humanitære sigte med anstalten var dermed ophørt.

Ugifte fødende vedblev dog med at have fri adgang til FiJ, men ellers var stedet forbeholdt kvinder med komplikationer i forbindelse med graviditeten/fødslen.

Fra 1983 blev Fødselsanstalten endvidere det lokale fødested for kvinder fra Århus og omegn.

28. august 1996 blev det sidste barn født på det hvide slot i Vennelystparken. Herefter fødes på Skejby Sygehus.